

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

IV. An omnipotentia vel aliquid Deo intrinsicum sit formalis possibilitas
creaturarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

plius omnibus relationibus predicamentalibus) essentialiter clauduntur, esse secundum sui intrinsicam nequit: ita neque secundum intrinsicam eorum omnium distinctio esse usquam potest.

6. Arguunt Tertio, celebri illo sophismate Alberti de Saxonia, & Soti. Etenim in omni distinctiva vera ab exclusione vnius partis necessario inferitur positio alterius: quia ad eius veritatem vna saltem distinctiva propositio vera esse debet. Vnde ex hac: *Petrus currit, vel Ioannes sedet: si Petrus non currit legitime, & necessario inferitur: ergo Ioannes sedet: ergo ex hac distinctiva vera: Petrus est rationalis, vel possibilis, vel datur carentia Dei: si Petrus supponatur non rationalis, vel possibilis legitime inferitur: ergo datur carentia Dei.* Respondent Recentiores distinctiva vera ab exclusione vnius partis valere consequentiam ad positionem alterius, tunc solum, cum id quod inferitur magis impossibile non est, quam id ex quo inferitur. Etenim minus impossibile nequit connecti cum impossibili maiori (vt opus est ad hoc, vt ex vno impossibili minori, inferatur aliud impossibile maius) si autem ex exclusione possibilitatis Petri, quae impossibilis est, inferatur carentia Dei, cuius existentia maioris, magisque necessariae necessitatis est, quam Petri, imo creaturarum cunctarum, simul etiam sumptarum, possibilitas, vt ostendimus certam, numero 5. Ex impossibilitate minori maiori impossibilitas inferitur: minus quippe impossibile est totam distinctivam etiam ex vtraque parte, nec solum ex parte vna impossibilitatis Petri, falsam simul, ac veram esse, quam Dei carentiam apponi, seu Deum absolute non existeret.

7. Ob quam eandem rationem non tenet simile argumentum quo probare aduersarij possent Petri possibilitatem cum possibilitate, seu non repugnantia Ioannis necessario connecti hoc pacto: vel Petrus possibilis est, vel repugnat Ioannes (quod est omnino verum; cum Petrus necessario sit possibilis, atque ad distinctivam veritatem alteram e propositioibus verificari satis sit) ergo, si Petrus non est possibilis, Ioannes repugnat, ac proinde huius possibilitas, seu non repugnantia cum Petri possibilitate connectit. Etenim, cum pars altera distinctivae, ratione cuius verificari in eo argumento contradietur distinctiva, cum Petrus impossibilis supponitur, siue non esse possibilis, sit necessario falsa, vt potest negatiua in materia necessaria, vera simul, & falsa erit: si autem inde inferatur repugnantia Ioannis, quae falso affirmabatur in altera distinctivae propositione, tanquam vera, (quae tamen non potest non falsa esse, vt potest affirmatiua propositio in materia remota & impossibili) Ex altera etiam parte distinctiva simul vera, & falsa conuenitur: ac proinde ex vno contradictorio simul vero, & simul falso alterum inferetur contradictorium simul verum, & falsum, atque distinctivam veram ex vtraque parte falsificari: quod magis impossibile est, quam falsificari ex vna tantum. Cum maius impossibile sit dari duo impossibilia, quam vnum solum, vnde constat fallax esse argumentum.

8. Atque vniuersim eiusmodi argumentationis fallacia amplius in omni materia ostenditur: cum enim ex veritate distinctivae verae ratione vnius solum propositionis ex pluribus, quibus constat, argumentum sumitur: ea quidem propositio excludi non potest vt falsa, vt altera inferatur (in quacumque materia vtraque propositio sit) alioqui veritas ipsa distinctivae, ex qua solum argumentum ad tollendum certo in conclusione verum duci potest, in exclusione, quae in antecedenti ponitur destruetur: ac proinde ex falso antecedenti argumentum procedet: vt patet in argumentis factis, atque in distinctiva tota v.g. *Petrus currit, vel Ioannes sedet*, quam suppono veram esse solum, quia Petrum currere verum est: Quam si secludas vt falsam totam distinctivam falsam esse supponis: ac proinde implicat in antecedenti, atque ex antecedenti falso discursus, neque adest vis ad inferendum ab exclusione vnius, ad veritatem propositionis alterius. Etenim vis tota illationis eiusmodi est, ne sit falsa distinctiva, quae vera est: aut eo ipso, quod ponitur vel absolute, vel aequiualeter ex hypothese, vel suppositione in antecedenti fal-

sa ea propositio, ratione cuius tantum tota distinctiva est vera, tota illa distinctiva falsa redditur: ergo nulla est vis ad inferendum in consequenti alteram propositionem, ne deficiat a veritate distinctiva, quae iam in antecedenti a veritate supponitur defecisse. Vnde illud axioma ab exclusionis partis vnius distinctivae verae, ratione vnius partis solum ad alteram partem inferendam valere argumentum, tunc solum verum est, cum pars quae excluditur ea non est ratione cuius tota distinctiva vera est.

9. Denique oppones, Non est maioris constantiae, & necessitatis impossibilitas chimerae, quam possibilitas creaturae: atqui Deus sine suae necessitatis summae iactura connectitur cum aliqua chimera: ergo sine eiusdem iactura connecti potest cum possibilitate creaturae. Maior videtur certa; neque enim maior difficultatis, aut repugnantiae transitus est ab impossibilitate chimerae ad possibilitatem creaturae: quam a possibilitate creaturae ad impossibilitatem chimerae. Minor probatur: quia Deus e predicatis intrinsicis connectitur cum impossibilitate alterius Dei, ita, vt ex alterius Dei possibilitate, Deus periret. Negatur tamen minor. Ad cuius probationem dicitur. Deum non connecti cum impossibilitate alterius Dei intrinsicae alteri Deo, atque Deo vero extrinseca; sed cum impossibilitate, seu carentia alterius Dei, huic extrinseca, Deo autem vero intrinsicae. Ipse enim Deus, cum vniuersus, singularissimus, atque (vt sic loquar) *hicissimus*, siue haec entitas determinata sit: atque alter Deus sit Deus, non hac entitas determinata, quae significatio Dei alterius proinde repugnat, estque posituum, quod contradicit mediatae formaliter positum chimerae Dei alterius, qui ex predicatis intrinsicis impossibilis est, ac proinde intrinsicae necessaria carentia sui: constat primo maiorem aliam chimeram, & impossibilitatem esse in secundo, vel alio Deo, quam in chimerae alia: quia esse positum Dei, aliud esse creatum, quod sibi oppositum impossibile excludat. Constat etiam Deum proprie non connecti cum alio, cum dicitur connecti cum carentia necessaria alterius Dei, sed cum ipso, cum quo nequit esse vera, & realis connectio Dei, sed logica rationis, & ficticia, & quidem Deus alter chimerae est, non eius necessariae negatio, & formalis immediata, & intrinsicae, veraeque a rebus exclusio, quam includit, inferreque vnitas, & singularitas hicissimae Dei: ex qua illatione, non cum chimera alterius Dei, sed cum eius totius formae motione & a rebus exclusione immediata Deus verus connexus conuenitur.

QVÆSTIO IV.

An Omnipotentia, vel aliquid Deo intrinsicum sit formalis possibilitas creaturarum?

ICET rem hanc antiquiores nonnulli attrigerint, eaque pro Omnipotentia affirmatiue resoluierint, non tamen eis impensis, quibus eidem sententiae Recentiores non solum ex predicato Omnipotentiae, sed etiam necessarij diuini adhaerere, Idcirco apud non admodum iuniores breuis questio erat, quae iam iustus, nec satis brevis, est liber. Consulto dixi formalis possibilitas creaturarum. Nam omnipotentiam esse actiuam earum possibilitatem circa dubium est: cum creatum nihil sine omnipotentia fieri esse possit.

CERTAM

CERTAMEN I.

Opiniones, & nostre fundamenta non-
nulla.

1. Prima sententia est accuratissima ex nostris Recentioris Antonij Perez Valiente de Prouincia nostra Castellana, quem plures eiusdem Prouinciae atque aliarum sectantur. Ex eo tam didicerunt, typisque mandantur magna, & claritate, & breuitate, Spinua d. i. metaphys. sect. 2. concl. r. & alij ex nostra hac Tolerana Prouincia Recentiores. Hi omnes essentiam necessariam, & inuariabilem rerum ab existentia, seu essentia contingenti earum cum antiquis nonnullis distinguunt: aliter quidem, atque Thomista, qui essentiam contingentium etiam ab existentia rerum, quae contingens etiam ipsi est, discernunt. Cum autem rerum essentia, quam necessariam vocant, nil aliud sit, quam necessaria connexio, & inseparabilitas prædicatorum earum quamuis constituentium: atque possibilitatis rerum nihil sit aliud, quam eorumdem prædicatorum amica connexio, & comparabilitas necessaria inter sese: constat necessariam, quam vocant, essentiam rerum, nihilo ex parte obiectæ ab earum possibilitate, quae necessaria item eodem necessitatis genere, quo essentia est, posse differre. Isto: ex parte nostri modi significandi, & concipiendi inter se discrepent non paucis: quare doctores eodem eodem modo de rerum essentia, ac de earum possibilitate, & e contra philosophantur.

2. Aliam ergo tam essentiam, quam possibilitatem necessariam rerum creatarum Deo identificari: quia nihil necessarium, atque indefectibile veritatis extra Deum esse potest. Cui autem prædicato diuino formaliter identificetur non multum ex eis plures decertant, aut curant: licet omnipotentiae formaliter identificari, & consequentius videatur, & aliqua eorum argumenta concedant. Ab eo igitur prædicato diuino (quodcumque illud formaliter sit) tanquam ab extrinseca forma creaturis, esse constituitque illas posibles autumant, quæ tales denominantur secundum esse contingens tanquam subiectum denominationis, & concreti, quod est possibile: cum autem videant impossibilitatem impossibilem, & chimerarum æque, atque possibilem possibilitatem, necessitatis, atque indefectibilis veritatis esse: Deo etiam impossibilem impossibilitatem consequentia gratia identificant. Hinc cuiusvis creaturae possibilitatem, cuiusvisque chimæ impossibilitatem cum creaturarum possibilitate, & impossibilitate connecti logicè affirmant. Huic suæ doctrinæ innitij aiunt ex quolibet impossibili, quodlibet inferri, vt dialectici nonnulli axioma esse volunt. Tertio carentias necessarias, & indefectibiles rerum Deo etiam identificant, vt potest necessarias, & impossibilitati chimerarum, vt minimam annexas. Pluraque alia inde deducunt pro carentiis contingentibus, Deo, vt volunt etiam, identificatis, de quibus nos infra certabimus.

3. Opposita sententia verior asserit possibilitatem creaturarum nihil includere absolute, & simpliciter existens: quare, neque in omnipotentia sitam formaliter esse, tanquam forma à qua denominetur constituanturque essentia contingens, siue existentia creaturarum absolute possibili. Ita ad hæc vique tempora nostræ Societatis, imo & antiquiores fere omnes Doctores Valquez, Soarius, Valentia, Alarcon, Herize Ruiz, Hurtado, Atriaga, Ouedo Franciscus Alfonso, Pontius, Balsilus, Legionensis, quos citat & sequitur Ouedo contracl. 2. metaphysic. section. 2. concl. i. r. ubi, & alios refert Recentiores. Licet autem Valentia pro aduersa sententia referatur, me tamen iudice non de intrinseca necessaria creaturarum possibilitate, quam inquirimus, sed de extrinseca earum productibilitate, quæ idem prorsus, atque potentia productiua Dei, siue omnipotentia, est, loqui putandus est. Et (quidquid tan-

dem de aliorum mente, & iudicio sit) nobis pro hæc sententia standum omnino est.

4. Probatum primo. Ante absolutam existentiam Petri eius essentia atenta, & quouis alio secluso verificatur, quod si Petrus existat: existit sine contradictione: at hoc est Petrum esse possibilem: ergo secluso quouis alio essentia Petri est possibilis. Maior, quæ sola ab aduersariis negatur, suaderur. Quia vt propositio verificetur, fat est dari eius obiectum, eo modo, quo enunciat: at ante absolutam Petri existentiam sola eius essentia atenta, secluso quouis alio, datur quod si existat, existit sine contradictione: ergo. Minor probatur, quia in ea propositione non enuntiat, quod Petrus sit absolute: sed quod sine contradictione, esset, si esset, quomodo, licet non absolute, at conditionate, & sub ea hypothesi verè, secluso quouis alio, ipsemet Petrus existit. Confirmatur argumentum, & minoris eiusdem probatio. Quia Petrus se solo quandocumque existit, existit sine vlla pugna, & contradictione suorum prædicatorum essentialium, atque excludit carentiam sui: ergo semper est verum ex parte etiam obiecti per solam essentiam, & entitatem Petri, quod quandocumque existat, siue, si existerit, existit sine vlla contradictione: quod si quouis alio secluso verum ex parte obiecti est Petrum esse possibilem, profecto Petri possibilitas in nullo Dei intrinseco sita esse potest. Siquidem quidquid Deo intrinseco est, aliud à Petro est.

5. Secundo implicat cognosci possibile, quæ possibile, quin eius cognoscat possibilitas: sicut implicat cognosci album vt album, quin cognoscat albedo, à qua formaliter album est: atqui cognoscitur Petrus possibilem, quin aliquid aliud distinctum à Petro, ne dum diuinum aliquid, cognoscat ea cognitione: ergo Petri possibilitas non stat in prædicato aliquo diuino, neque in alio quopiam distincto à Petro eiusque essentia. Dicunt primo me non posse cogitare de Petri possibilitate, quin cogitem de Deo. Sed pugnant cum experientia manifesta, quæ suam euidenciam facit: instant corrigendam esse apprehensionem, & iudicium hoc experientiale esse illa ortum, per rationem: sicut iudicium de coloribus iridis ortum de errore apprehensionis visus, & imaginatiuæ. Teneant quidem, si rationem aliquam physicè, vel metaphysicè in re præsentia euidenciam nostræ experientiali euidencia afferrent, quæ hæc nostra corrigere: sed, cum nullam afferant, vt ex solutione argumentorum constat, stat pro nostra experientiali euidencia iudicium. Dicunt non posse cognosci possibilitatem Petri, seu Petrum, qui creatura est, vt possibilem, quin de Deo, eiusque potentia cogitetur: sed nihil præstat solutio. Solam enim probat cogitandum esse de Deo, quando de Petro possibili, vt creatura est, cogitur: & ne tunc quidem, cogitandum esse de Deo, tanquam forma constituyente creaturam in esse possibilem, aut etiam creaturæ, sed solum tanquam termino relationis intrinsecæ creaturæ ad creatorem.

6. Tertio. Hæc propositio est falsa: essentia Petri est essentia, vel aliud quoduis prædicatum Dei: atqui, si Petri possibilitas sit aliquod prædicatum diuinum, erit necessario vera ea propositio: ergo possibilitas Petri non est essentia, vel aliud quodpiam prædicatum diuinum. Maior est certa: alioqui admitteretur Petrum identificari cum Deo. Minor suaderur quia essentia Petri nil aliud recipit, & quoad intrinsecum, seclusoque nostro concipiendi, & significandi modo, est, quam Petri possibilitas: at per hoc Petri possibilitas est Dei, vel Omnipotentia, vel essentia, vel quodpiam aliud attributum: ergo essentia Petri est essentia Dei, vel aliud eius attributum. Dicunt aduersarij essentiam Petri esse necessariam vnã, contingentem alteram: de hæc non posse, nisi absurde affirmari identificari cum Deo, secus de necessaria. Ceteram cum essentia, quam contingentem hi vocant, non essentia absolute, sed existentia propriè loquendo dicatur, ac sola essentia illa, quæ ab hisce necessaria dicitur, absolute, & propriè dicatur essentia, absolute & propriè loquendo ab eis admittitur, vt vera hæc propositio: essentia Petri, est essentia, vel aliquod attributum Dei: quod hæcenus à nullo hæ-

ORTEGA
In a. part
D. V. la

retico, nedum à Catholico doctore, admiffum vllus vel legit, vel audiuit.

7. Quarto. Petrus possibilis est concretum ex esse contingenti, & intrinseco Petri, tanquam subiecto, & omnipotentia, seu quouis alio prædicato diuino tanquam formali possibilitate: ergo nequit esse Petrus possibilis, quin & possibilitas, & subiectum eius aliquo modo existat, siue absolute, siue conditionata sine contradictione vlla: atqui concretum hoc Petrus possibilis est, antequam Petrus absolute existat, & sine contradictione existat: aut existentia Petri sine vlla contradictione est latentem conditionate, antequam idem Petrus absolute existat: siquidem neque ab aeterno absolute est, ac proinde, neque eius absolute existentia expectari potest, vt ab eo diuino prædicato, in quo eius possibilitas ab his collocatur, absolute possibilis Petrus denominetur. Tum sic sed in ea existentia Petri sine vlla contradictione sub conditione, quod existat, stat Petri possibilitas necessaria, & aeterna veritatis: ergo in intrinseco Petri, non autem in prædicato vilo diuino stat eius possibilitas necessaria. Nec valet existentiam illam conditionatam Petri sine vlla contradictione stare formaliter in prædicato etiam diuino. Cum enim existentia hæc conditionata Petri requiratur ex parte subiecti ad concretum, seu denominationem Petri possibilis: si ea etiam identificetur cum Deo, totum concretum cum Deo identificabitur: scilicet Petri possibilitas, & existentia necessaria subiecti, seu Petri denominati, vt ab ea denominetur: vnde fiet Petrum, & quouis creaturam possibilem secundum totum, quod dicit, nec solum secundum formam possibilitatis, esse Deum: quod temerarium, imo erroneum est.

8. Quinto argumentor, & confitmo proximum discursum. Vel diuinum illud, in quo formalis possibilitas creaturarum sita per vos est, requirit non repugnantiam, seu capacitatem aliquam ex parte denominandi possibile, vel nihil horum requirit, sed quidquid ei applicetur, obiciturque; denominabit, reddetque possibile. Si hoc postremum: ergo quouis chimæram denominabit, reddetque possibile. Si autem requirit non repugnantiam, seu capacitatem ex parte rei subiectæ, ac denominandæ illam, nobis explicat, atque in Petro possibili assignat, ac simul ostendit non esse in vlla ex chimæris, nihilque aliud in Petro inuenies, quod non in chimæra, quam prædicata Petri inter se non pugnare, ac proinde totum Petrum nullam in sui existentia contradictionem inuolueret, quando cumque existat: in chimæra autem prædicata eius inter se pugnare, ac mutua contradictione se inuicem destruere: ac proinde totam illam in sui existentia chimæramque impossibilem de sese, atque ab intrinseco, esse, sine vllius diuini ope ad formalem sui, vel possibilitatem, vel impossibilitatem. Nec valet Petri capacitatem, seu non repugnantiam recipiendi possibilitatem necessariam à prædicato omnipotentia, vel alio quouis diuino esse essentiam, siue existentiam contingentem ipsi Petro intrinsecam, quam etiam Petro intrinsecam contingentem possibilitatem appellant, quæque chimæra repugnat. Etenim solutio hæc verba dat: quid enim aliud est essentia, seu possibilitas contingens Petri intrinseca, nisi posse existere sine repugnantia? id est exterrum sine contradictione, si existat, quæ est, vel ipsa possibilitas necessaria, æternæque veritatis Petri, vel latentem eius explicatio, quæ datur. Secundò possibilitas hæc, seu essentia contingens Petro intrinseca, ita est de sese possibilitas contingens, vt repugnare, neque ab intrinseco, neque ab extrinseco queat: ergo de sese necessario, atque indefectibiliter est possibilitas contingens existendi Petrum. Neque enim est contingentia ipsius possibilitatis, quæ reddatur necessaria extrinsecus à prædicato diuino: ergo de se habet Petrus necessario possibilitatem necessariam contingentem existendi sine ope vlla extrinseca prædicati diuini.

9. Sextò, cum Petrus existit seipso absolute excludit ab existentia sui impossibilitatem: ergo, cum existit Petrus, contradictorium impossibilitatis Petri identificatur cum ipso Petro: atqui contradictorium impossibi-

litas Petri, est Petri possibilitas: ergo Petri possibilitas identificatur cum Petro, neque est aliquid extrinsecum diuino. Respondent dari duo contradictoria possibilitatis Petri: alterum contingens identificatum cum Petro; alterum necessarium, Deoque identificatum. Sed contra: quia nullus terminus potest habere plus vno contradictorio formaliter ipsi opposito: ergo, si existat absolute identificatum Petro, quod conditionate lumpum est contradictorium formale impossibilitatis Petri, nequit esse aliud eiuſdem impossibilitatis formale contradictorium. Consequentia est vera. Antecedens probatur. Pone enim B opponi formaliter, immediae, & adæquate (vt opponitur quodvis contradictorium suo termino) huic termino A cui etiam opponatur eodem modo C ac proinde eodem modo opponi alterutri, nempe B, & C. Tunc B erit absolutum, non esse A, seu absolute formalis immediae, & adæquate exclusio illius. Similiterque erit C. Inde autem nec B erit B, nec C erit C, quia B distinguitur à C; sed C est formalis immediae, & adæquate exclusio termini A, ergo distinguitur à formali, adæquate, & immediae exclusione termini A; atqui ipsum B est immediae formalis, & adæquate exclusio termini A: ergo B distinguitur à seipso. Arque eodem argumento C à seipso distinguitur. Item, & A à seipso distinguitur: quia B distinguitur à C: ergo formalis exclusio B non est formalis exclusio C: sed A est formalis exclusio B: ergo non est formalis exclusio C: ac proinde non est A, quæ esse debet per hoc formalis exclusio vtriusque, atque neutrius, exclusio esse conuincitur: sed quidquid sit de hac demonstratione, quam ingeniosi Recentiores inuenerunt. Negari potest texti huius argumenti maior. In quocumque enim possibilitas necessaria Petri existat pro suo signo, & priori ad absolutam existentiam Petri, eius impossibilitatem absolute excludit: absoluta vero Petri existentia, & cuiuslibet creaturæ sui carentiam, ac non esse absolutum est rebus tollit, quin eius negationis possibilitatem abolet.

10. Septimo. Hæc propositio est vera, etiam si, per impossibile Deus deficeret: si existeret Deus, qui produceret Petrum, existentia Petri nullam inuolueret contradictionem. At hæc veritas non eget aliquo diuino absolute existenti, etique indefectibili, atque ipsamet possibilitas necessaria Petri: ergo hæc non stat in aliquo diuino. Dices, in eo casu esse illam propositionem simul veram & simul falsam: ex quouis enim impossibili dato omnia possibilia sunt impossibilia, & impossibilia possibilia. Bene: ergo cum impossibili defectus Dei compatitur verificatio illius propositionis, vt ego conendo. Non enim potest compari verificatio, & falsificatio simul illius, nisi vtrumque compatitur: quare ad verificandum esse impossibilem defectum possibilitatis Petri, ac proinde huius possibilitatis necessitatem, præcindi potest ab existentia Dei. Dices tandem in eo casu de nullo posse verificari solum quod sit impossibile, sed etiam quod sit possibile. Sed eidem impugnationi subiacet, atque insensibilem chimæram quæ sequenti insectabor de identitate impossibilitatis chimærarum cum Deo cogentis hæc solutio dederet, vt eo loci monstrabo. Simile argumentum fieri potest: conclusa hypothesi impossibilis eius propositionis, si existat Deus existentia Petri non inuolueret contradictionem. Dei siquidem existentia solum in hypothesi ponitur, ac non absolute, vt in re est. Vide alia plura argumenta apud Onicedo, & alia male soluta ab Spinula citatis locis, atque aliud quod reformabimus q. sequenti de chimærarum impossibilitate agentes contra eodem Recentiores eam Deo identificantes.

CERTAMEN II.

Satisfit aduersariorum Recentium argumentis.

1. Opponunt Recentiores argumentum, quo Thomiste Dominicanici essentiam ab existentia seipſa distinguendam

stinguendam contendunt. Petrus, qui nondum existit, imo, qui nunquam existit, neque existet esse possibilem est necessarium quid, & indefectibile, nec solum pro hoc instanti, sed pro reliquis æternitatis anteaactis, ac futuris verum: aut nihil necessarium indefectibile æternaque veritatis datur præter Deum: ergo Petri possibilitas Deus est. Respondetur communiter, nec male, distinguendo Maiorem. Petrum esse possibilem est quid necessarium & absolute existens negatur Maior. Conditionate existens conceditur, Petri liquidem possibilitas est existentia Petri sine illa contradictione, sub conditione quod existat, sine huius propositionis obiectum, si Petrus existat, existet absque ulla contradictione. Unde distinguitur minor: Nihil æternum absolute existens est præter Deum fatetur conditionate solum existens distingo. Et negatur facillime consequentia. Verum inde fortius Recentiores, suoque iudicio ita evidenter insurgunt, vt neglectis solutionibus, (quas omnes tantum verbis ludere posse putant) inteream conuincant.

2. Vel illa veritas conditionalis obiectiua absolute existit, vel solum conditionate existit. Si absolute: ergo non identificatur cum Petro, qui nondum absolute existit: imo neque existit, neque existit nunquam. Si solum conditionate: ergo nec poterit verificari de Petro absolute quod sit possibilis, sed solum, quod esset possibilis, si talis conditio accederet, atque apponeretur. Probant consequentiam. Possibilitas Petri stat in illa veritate obiectiua conditionata: atque hæc existit solum conditionate: ergo possibilitas Petri non est absolute, sed conditionate, etque solum in eo statu competit, ac proinde non est absolute possibilis: quod est manifeste falsum, & contra id, quod supponimus. Virgent, possibilitas, & impossibilitas opponuntur contradictorie: ergo dari possibilitatem Petri idem est, ac eius impossibilitatem deficere: liquidem vnum contradictorium est formale exclusionum alterius eodem modo, quo illud datur: quare, si deficit absolute Petri impossibilitas, Petri possibilitatem absolute esse necesse, profectus est.

3. Respondeo argumenti æquiuocatione detecta. Conditionalis tota obiectiua veritas ipsa Petri possibilitas est, in qua clauditur in hypothesi parte, que totam illam componit, conditio sub qua altera est, si Petrus existat, à cuius purificatione pendet absolute existentia Petri sine contradictione: que quando prima illa pars non purificatur solum conditionate, ac dependenter à conditione sine eius purificatione est: atque asseritur: aut tota illa veritas obiectiua, qua stat Petri possibilitas secundum se totam soluta, atque absoluta est ab omni alia conditione: cum à nulla dependeat: inde existentia absolute Petri independens à conditione in ea obiectiua veritate non est, sed solum conditionata: aut Petri possibilitas, que in tota illa veritate obiectiua conditionata (prout etiam conditionem existentie claudit) absolute est, cum ab alia conditione, tota illa non pendeat: quare, sicut verum absolute est, Petrum absolute exiturum sine contradictione, si existat: verum etiam est, Petrum absolute esse possibilem, atque eius possibilitatem absolute esse: cum sit nihil aliud, quam tota illa veritas conditionalis obiectiua, que absolute veritas conditionalis obiectiua est: quareque Petro, licet absolute non existenti, absolute competit: atque absolute ipsius impossibilitatem excludit: unde Recentium argumentum, & instantia euanescant.

4. Hæc dixerim iuxta communem modum explicandi, & constituendi rerum creaturarum possibilitatem per conditionalem illam veritatem obiectiuam, siue existentiam sine contradictione rei absolute possibilis conditionate: scilicet dependenter à conditione existentie rei eiusdem, vt nihil contra eiusmodi possibilitatis conceptum tot Recentium argumentis confici ostenderem, quo eam in aliquo absolute necessario existenti diuino ponendam demonstraret, vt contendunt, & clamant. Sed (vt de possibilitate rerum agens in metaphysicis obiectiuis) implicat aliquid à se ipso dependere, adhuc tanquam à conditione: atque existentia Petri in ea obiectiua veritate ponitur dependens ab ipsamet existentia Petri: ergo in conceptu obiectiuo possibilitatis inuoluitur implicatio, & impossibilitas. Nec satis est in ea veritate conditionata poni pro conditione existentiam Petri, ac sub ea affirmari

eiusdem existentiam sine contradictione, in quo aliquid aliud clauditur, quod in conditione non clauderetur. Etenim vel existentia illa Petri, que conditio eius veritatis conditionata est, est vera existentia contracta ad talitatem existentie Petri, que vera est, & non repugnans, vel vt abstrahit ab ea talitate existentie Petri, & subiecti positi in hypothesi? secundum hoc dici nequit. Tum, quia in hypothesi ponitur Petrus, cuius dicitur existentia: tum, quia, si ponitur existentia sine illa talitate existentie Petri: etiam in conditionali, qua, iuxta hanc sententiam, sita est impossibilitas chimære, non ponitur pro conditione in hypothesi existentia cum talitate chimære, ex qua habet esse existentiam chimæricam, in hac: si existat chimæra: quare non verificabitur, existet cum contradictione: quia si chimæra non existat existentia chimærica non existet cum contradictione: nam chimæra absque implicatione, & contradictione esse nequit: quare si existere sine illa supponatur in hypothesi, absque illa data hypothesi existet: ac proinde æque verum erit, quod si existat chimæra, existet sine contradictione: atque, quod si existat Petrus sine contradictione existet: quare & possibilitas ita explicata per conditionalem illam veritatem obiectiuam æque de chimæra, ac de Petro verificabitur: cum tamen possibilitas Petri, quousque possibilitas vera, de chimæra verificari repugnet.

5. Si autem admitatur primum, atque in hypothesi existentiam Petri, qua in ea etiam hypothesi ponitur, ac proinde cum talitate vere existentie, que chimæricam excludit, necessario apponi asseratur, hæc omnia cessabunt, atque de chimæra eiusmodi possibilitatem verificari non posse facile suadebitur: liquidem in obiecto conditionalis huius, si existat chimæra, existet cum contradictione. Existentia posita in hypothesi erit etiam cum talitate existentie chimære, que in hypothesi etiam ista clauditur: quare & ponitur pro conditione existentia chimærica, & implicatoria. Sed tunc recurrit argumentum primum. Si enim ponitur in hypothesi vera Petri existentia ponitur existentia Petri sine contradictione, que solum sub ea hypothesi affirmatur: ac proinde idem à se ipso pendens affirmatur implicatorie, vt dicebamus, atque nugatorie insuper: erit enim dicere, si Petrus existat sine contradictione existet, si existentia Petri, que in hypothesi ponitur existentia sine contradictione sit. Nec satis est Deum non semel, nec nugatorie, sed serio in veteri testamento simile aliquid de se dixisse illis verbis: Ego sum, qui sum. Licet enim vox eadem sit, non tamen idem utrobique significatum habet, sed diuersum: in primo enim essentiam significat verbum sum: in secundo existentiam quam de sua essentia vel physica, vel metaphysica esse Deus eis locis testatur. Nunc autem mittam pluribus videri aliunde posse, eodem modo verificari possibilitatem de chimæra, ac de Petro, si ita etiam de chimæra asseratur sicut de Petro, si chimæra existat sine contradictione, existet sine contradictione: sed certe in ea hypothesi chimæra alia reflexa est: nempe chimære existentia sine contradictione: quod æque chimæricum est, atque chimæra directa, de qua supponitur: quare, & tunc existentia chimære cum contradictione supponitur: ex qua hypothesi chimære existentia sine contradictione nequit inferri.

6. Respondent tamen ingeniosi Recentiores (qui magno acumine Recentium aduersariorum sophisticas argutias compefcunt, & sedant) argumento præcipuo existentiam conditionatam non pendere physice à se ipsa, in quo manifesta inuolueretur eius obiecti conditionati repugnancia, sed solum pendere intentionaliter, in quo repugnancia est nulla. Eam vero intentionalem dependentiam in eo sitam aiunt, vt solum sit affirmabilis existentia de Petro, quousque alio possibili sub conditione existentie eiusdem: eam vero affirmabilitatem nil aliud esse reputant, quam capacitas passiva rei cuiusque possibilis, vt de ea existentia conditionate sub conditione existentie ipsius vere enunciatur. Cæterum solutione hæc non ciuratur difficultas. Primo enim dependentia hæc inentionalis conditionate illius veritatis non est dependentia, quam veritas illa obiectiua à propositione, qua cognoscitur, & à iudicio illo conditionato sortitur: quia veritas illa conditionata obiectiua, & sui cognitionem, & assensum iudicij præcedit: imo ita vere affirmatur, quia ita vere ex

ORTEGA
In a part
D VIIa

parte obiecti est, sicut affirmatur: quare independenter ab esse & dependentia illa intentionali, & ante illud suum conditionatum esse, & existentiam dependenter à conditione debet habere, sicut enunciat: quod si vere non habet, imo neque habere potest, ut argumentum ostendit: nec vero iudicio affirmari potest, neque in eo obiecto est passiva illa capacitas ut vere affirmetur. Cum autem ante, & absque intentionali dependentia reliqua sola dependentia physica conditionate ab hypothetico, seu conditione, sub qua erit, possit inueniri; si in ea physica dependentia existentia Petri, cuiusvisque alterius possibilis repugnantia, & implicatio devoluitur, ut iidem admittunt, possibilitatis rerum possibilem, quæ in illa veritate obiectiva conditionata ab eisdem constituitur erit implicatoria, & repugnans.

7. Ceterum, ut in metaphysicis docebam, possibilitatis rerum conceptus non in ea conditionata existentia rei possibilis absque contradictione consistit, sed in absoluta eius non repugnantia, quæ, neque vllum prædicatum rei possibilis contradictionem involuat, neque alterius prædicati cum quo, eiusdem essentiam (quæ idem quod possibilitas rei est) amice componit. V.g. animalis prædicatum, quo Petrus essentialiter constat, neque vllam repugnantiam in se coeret, neque cum rationali, aut peccatore, aliove prædicato Petri essentiam componente vllatenus repugnat, sed amice componitur. Hæc autem veritas essentia, ac possibilitatis rerum æterna est: quia ad sui verificationem à tempore abstrahit, ac præcisive non quidem positivæ, sicut diuina omnia; sed præcisive (quo modo solum Deus æternus non est) cum absolutam existentiam, quæ rebus non nisi in tempore comperit, non concernat: ut inde antiquum illud argumentum Thomistarum, & Recentiorum arguitur conquiescant. Estque necessaria & constans: quia tam prædicatorum essentialium, quam eorum inter se convenientia, atque amica connexio nequit non esse. Est absoluta: quia à nulla omnino conditione pendet; priorque ratione est, quam illa conditionata existentia sine contradictione, quæ in se existit, & quæ vulgo possibilitas explicatur: siquidem idcirco Petrus, si existat sine contradictione existet, quia in se contradictionem eius prædicata non involunt, neque aliis, quibus essentia constat, contradicunt; si enim vel in se, vel cum aliis essentialibus rerum prædicatis contradictionem haberent, verum non esset, quod si res existeret sine contradictione existeret.

8. Accunt sese Recentiores secundo. Summa suæ perfectionis titulo debet habere Deus omnem perfectionem, quæ nullam imperfectionem devoluit: atqui rerum possibilitas nullam devoluit imperfectionem: cam ergo Deus habere in se debet. Sed negatur facile minor, de rerum creaturarum possibilitate, de qua disputatur: nam de possibilitate Dei, in quocumque illa sita sit, dubium non est, quin Deo ipsi identificetur. Etenim creaturæ prædicatum, quod in creata possibilitate clauditur indigna profus imperfectio est Deo repugnans. Item, quæ inde oriuntur limitatio, defectibilitas in existendo, atque existendi contingentia, quæ à possibilitate creata, siue creaturarum separati, ne metaphysicè quidem possunt, pluraque alia manifestæ imperfectiones sunt. Alia, quibus Recentiores iidem contendunt rei cuiusvis possibilitatem esse necessitatem, ut reliqua omnia possibilia fiant, mittenda hic sunt: tum, quia factis sunt confutata, dum connexionem Dei cum creatis possibilibus, atque ab eis tantquam à termino dependentiam contra eisdem euerrebamus.

9. Denique ita ex prædicato omnipotentia (de quo præcipue hic, & pote suo loco, quæstio est) ita nobis obiciunt. Creaturarum possibilitas est earum producibilitas: at creaturarum producibilitas identificatur cum Deo: ergo creaturarum possibilitas identificatur cum Deo. Probatur minor. Creaturarum producibilitas, nil aliud est, quam creaturam posse produci à Deo: at creaturam posse produci à Deo identificatur cum Dei omnipotentia identificata cum Deo: ergo creaturarum producibilitas est Dei omnipotentia identificata cum Deo. Minor hæc probatur. Deum posse producere creaturam, idem prorsus est, ac creaturam posse produci à Deo: atqui Deum posse producere creaturam, est formaliter

omnipotentia Dei identificata cum Deo: ergo, & posse produci creaturam est formaliter omnipotentia Dei identificata cum Deo. Maior videtur aliquibus Recentiorum explorata. Siquidem posse producere, ac posse produci nihilo amplius, quam vox activa, & passiva eiusdem verbi significant: ac proinde, sicut idem formalissime significatur, cum dicimus: *Ego amo Deum*, ac quando dicimus: *Deus amat me*, ita etiam idem prorsus significat, *Deus potest producere creaturas*, ac *creatura potest produci à Deo*.

10. Sed vero totus hic discursus, sicut & primus nullus est momenti, atque, ut ab hac postrema Maioribus probatione oriamur, vox activa & passiva verborum, non potentiam actiuam, & passivam terminorum significant, de quibus loquimur in præsentem, dum de omnipotentia Dei, & possibilitate creaturarum loquimur. Tam syllogismi primi negatur Minor. Ad cuius probationem negatur absolute Maior: quarundam enim creaturarum producibilitas à Deo solo esse non potest; ut patet in actibus vitalibus, atque vniuersim in omnibus actionibus quæ à Deo, & causis secundis proveniunt: hæc quippe omnia à Deo solo producibilia non sunt: cum essentialiter creatam virtutem, tanquam ipsorum actuum potentiam respiciant, quæ Deo cuiusque potentia non identificatur: sed ea permissa, negatur eius secundi syllogismi Minor, ad cuius probationem negatur tertij syllogismi Maior. Posse enim creaturam produci à Deo est capacitas, seu potentia passiva intrinseca creaturæ, ut Dei terminet influxum, & actionem, quæ longe diversa est à potentia activa, seu omnipotentia Dei, à qua eiusmodi actio, & influxus proveniunt. Quod si extra intentum posse produci à Deo creaturam, & posse producere illam Deum, prout absolute ex parte virtutis sonat, virtus, utramque potentiam, & actiuam Dei, & passivam creaturæ claudit: quare non magis alterutri, quam totum parti identificabitur: fallaque proinde maior illa, eo etiam sensu erit.

QVÆSTIO V.

An chimerarum impossibilitas Deo identificetur?

DIXIMVS quæstione proxima eisdem Recentiores Deo, consequentia ergo impossibilitatem, seu chimerarum omnium impossibilitatem, etiam identificare. Id quod quæstione præsentem in examen vocamus.

CERTAMEN I.

Impossibilitas chimerarum nusquam Deo eiusve identificatur potentia.

1. **C**onclusio pauculos solum admodum Recentiores adversarios habet: licet in vno, vel altero antiquiori verba aliqua quandoque legantur, quibus in sententiam adversam trahi, utrumque, possint. Id quod notasse satis nobis fuerit, qui plus sententiarum veritatem, atque à ratione, vel firma autoritate momenta, quam patronos expendimus. Nobiscum vero censent ex præcis & Recentioribus Doctores reliqui communiter, qui in eam quæstionem incidunt, quorum aliquos ita de carentiis, ut à necessaria (quæ idem quod chimæ, atque impossibilia sunt) & contingentibus abstrahunt censentes dabimus inferius quæst. sequenti. Dixi, qui in eam inciderunt quæstionem: quippe Deo chimerarum impossibilitatem identificare est à ratione alienum.

2. Probatur conclusio primo: quia impossibilitas est carentia necessaria: est quippe repugnantia inter sese prædicato